

Advies natuurinclusief bouwen

Hamburgerweg 149-152 te Ermelo

Colofon

Advies natuurinclusief bouwen Hamburgerweg 149-151 te Ermelo

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: BiedtRuimte
Contactpersoon: dhr. R. Nijmeijer

Projectnummer en versie: 2617 versie 1.1		Status: Concept
Veldmedewerker(s): P. Leemreise	Auteur: P. Leemreise	Rapportdatum: 19-2-2021; aangepast 8-2-2023
Ligging projectgebied: Hamburgerweg 149-151 Ermelo		

Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

E: info@natuurbankoverijssel.nl
Tel: 0543-451142 / 0614-435700

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding en doel.....	3
1.1	INLEIDING	3
1.2	Doel	3
1.3	Voorgenomen activiteit.....	3
1.4	Leeswijzer	4
Hoofdstuk 2	Het plangebied	5
2.1	Ligging van het plangebied.....	5
2.2	Beschrijving van het plangebied.....	5
Hoofdstuk 3	Potentie voor duurzaam medegebruik van planten en dieren	6
3.1	Algemeen	6
3.2	Potentie van het plangebied	6
Hoofdstuk 4	Kansen voor natuurinclusief bouwen in het plangebied.....	7
4.1	Algemeen	7
4.2	Medegebruik van dieren in het plangebied	7
4.3	Inrichting van de buitenruimte	13
4.4	Voorzieningen voor dieren.....	14
4.5	Erfverharding.....	15
4.6	Conclusie	15

HOOFDSTUK 1 INLEIDING EN DOEL

1.1 INLEIDING

Er zijn concrete plannen voor de herontwikkeling van een perceel aan de Hamburgerweg 149-151 te Harderwijk. De ontwikkeling wordt gefaseerd uitgevoerd waarbij fase één bestaat uit de bouw van elf grondgebonden woningen. In het kader van gemeentelijk beleid om natuurinclusief bouwen te promoten, is de initiatiefnemer verplicht een aantal maatregelen uit te voeren. BiedtRuimte heeft Natuurbank Overijssel gevraagd een advies te geven over passende maatregelen, overeenkomstig de gemeentelijke lijst met maatregelen, voor natuurinclusief bouwen in het plangebied.

1.2 Doel

De gemeente Ermelo heeft een lijst met concrete maatregelen opgesteld welke een bijdrage leveren aan natuurinclusief bouwen. Elk van deze maatregelen wordt gewaardeerd met een bepaald aantal punten (tussen 1 en 3 punten). De puntenwaardering is afhankelijk van de omvang van de maatregelen. Initiatiefnemer moet in totaal 11 punten scoren indien het plangebied tussen de 1-2000 m².

In voorliggende rapportage worden zinvolle en toepasbare maatregelen uit de gemeentelijke lijst met maatregelen voorgesteld voor fase 1, zodat initiatiefnemer voldoet aan het minimum aantal van 11 punten. De maatregelen dienen functioneel te zijn voor het plangebied. Het advies is tot stand gekomen op basis van een analyse van de ligging van het plangebied in het landschap, regionale kenmerken, oppervlakte van het plangebied, beschikbaarheid aan buitenruimte, bouwstijl en gebruikte materialen. De initiatiefnemer kan vervolgens een keuze maken uit de voorgestelde maatregelen.

1.3 Voorgenomen activiteit

Het voornemen is om elf grondgebonden (huur)woningen te bouwen, verdeeld in twee blokken. Dit zijn compacte maar complete sociale huurwoningen met een GO van ca. 90 m².

De woningen zijn deels gelegen op het braakliggende binnenterrein en deels aan de Hamburgerweg. De woningen aan het binnenterrein zijn geplaatst aan een nieuw groen hofje. Dit hofje is de afsluiting van de recente nieuwe ontwikkeling van de Oude Telgt. Aan de Hamburgerweg staat een rijtje woningen met de voordeur aan straatzijde. De architectuur met het afwisselende wit en bruin gemêleerde metselwerk verwijst direct naar de kleurstelling van de woningen aan de Oude Telgt. Door de beschikbare ruimte achter 'de Luwte' is er voldoende ruimte voor het parkeren. Met deze parkeercoffer is er een positieve parkeerbalans. Waarbij we het centrale groene hofje niet hoeven te verharderen om parkeerplaatsen te realiseren. Al het regenwater wordt bovengronds afgekoppeld. Er zal worden onderzocht op welke wijze dit het beste mogelijk is.

Op onderstaande afbeelding wordt een aanzicht van nieuwbouw weergegeven. Tevens wordt een plattegrond weergegeven, waarop de buitenruimte van het plangebied na planrealisatie zichtbaar is.

Plattegrond van het wenselijke eindbeeld.

Verbeelding van het wenselijke eindbeeld.

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt kort ingegaan op het plangebied. De karakteristieken van het plangebied worden beschreven, inclusief de directe omgeving. In hoofdstuk 3 wordt de potentie voor duurzaam medegebruik van planten en dieren, specifiek voor een bouwplaats in de woonkern Ermelo, weergegeven, om vervolgens in hoofdstuk 4 voorstellen te presenteren voor natuurinclusief bouwen. De voorstellen worden zo concreet mogelijk gepresenteerd, inclusief verbeeldingen en adviezen over plaatsing en onderhoud.

2.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied is gesitueerd aan de Hamburgerweg 149-151 te Ermelo. Het in de woonkern Ermelo en wordt aan alle zijden omgeven voor stedelijk gebied. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven op een luchtfoto.

Globale ligging van het plangebied (aangeduid met gele lijn).

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat gedeeltelijk uit braakland en gedeeltelijk uit grasland. In het plangebied staan enkele solitaire loofbomen.

3.1 Algemeen

De potentie voor duurzaam medegebruik van planten en dieren in een bepaald plangebied is afhankelijk van een aantal factoren. Zo zijn gebruik van het plangebied, oppervlakte, landschappelijke kenmerken, mate van isolatie, beheer, materiaalgebruik, mate van direct zonlicht, beslotenheid, verspreiding van bepaalde (weinig) mobiele soorten, bouwstijl en materiaalgebruik allemaal factoren die van invloed zijn op de potentiële geschiktheid van het plangebied als leefgebied, groeiplaats of rust- of voortplantingsplaats.

3.2 Potentie van het plangebied

Het plangebied (fase I) is 2.050 m² groot en ligt in de woonkern van Ermelo. Het ligt in deel van de woonkern met veel vrijstaande woningen, waarvan de meeste een kleine voor- en achtertuin hebben. Verspreid in de omgeving staan enkele solitaire bomen. Laanbomen ontbreken langs de wegen in de omgeving van het plangebied.

Het woonblok van vier woningen krijgt een voor- en achtertuin, het woonblok van acht woningen krijgt alleen een achtertuin, gericht naar de achtertuin van woningen aan de Oude Telgterweg. Ten noorden van het woonblok van acht woningen, wordt een hofje aangelegd.

Gelet op de aard van het plangebied, het omringende landschap en de verspreiding van soorten, zijn er potenties voor natuurinclusief bouwen. Er is potentie voor planten en dieren in de buitenruimte en er is potentie voor het integreren van rust- en voortplantingsplaatsen voor vogels en vleermuizen in de gebouwen. Technisch gezien, kan ook het dak van schuurtjes voorzien worden van een groen dak. In het volgende hoofdstuk worden de concrete voorstellen gepresenteerd.

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden per ecologische groep, concrete voorstellen gedaan voor natuurinclusief bouwen in het plangebied. Bij het bepalen van de voorstellen is rekening gehouden met concrete maatregelen, zoals de gemeente Ermelo die heeft opgenomen in een puntenlijst (zie bijlage).

4.2 Medegebruik van dieren in het plangebied

Insectenhotel

In het plangebied kan een insectenhotel geplaatst worden. Deze dient in de volle zon geplaatst te worden. de minimale oppervlakte van een insectenhotel is 1 m². Insectenhotels zijn kant en klaar te koop.

Insectenhotel

Conclusie: er kan 1 punt worden toegekend.

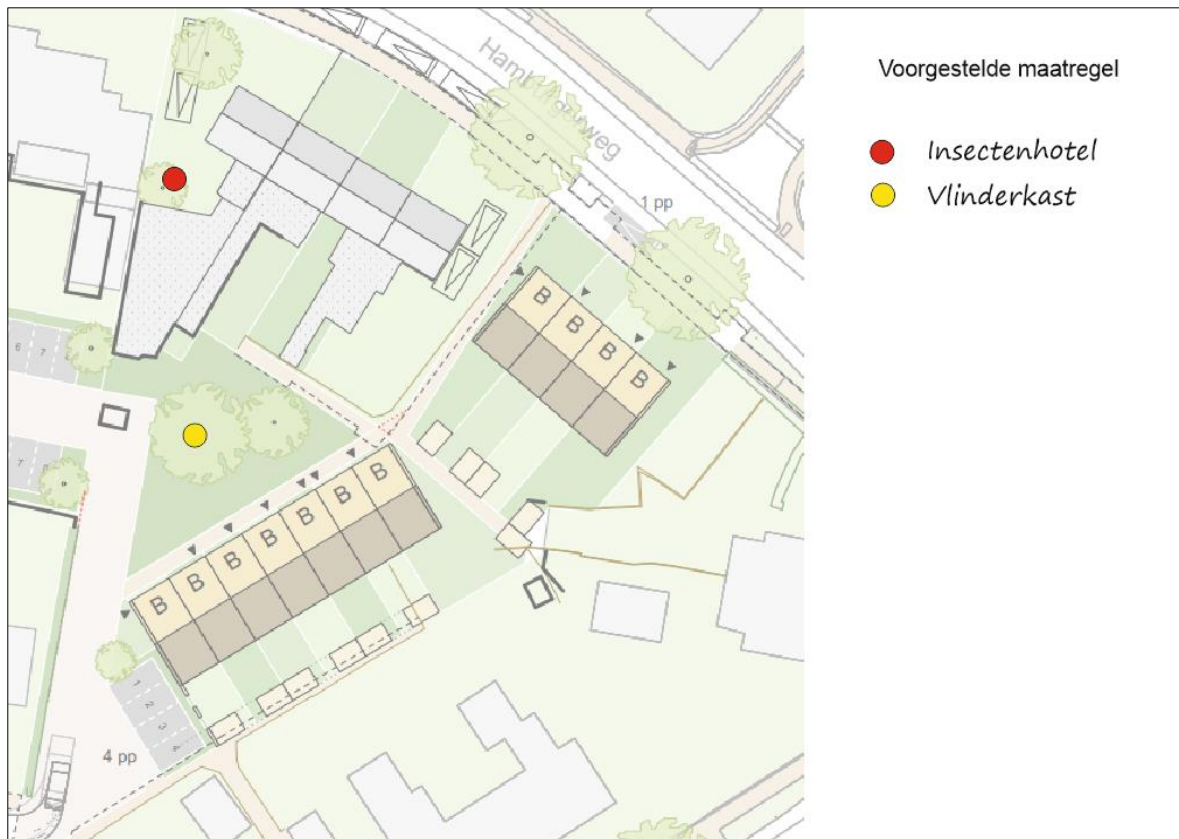
Vlinderkast

Op een beschutte plek, maar met een vrije aanvliegmogelijkheid, kan een vlinderkast geplaatst worden. Geadviseerd wordt om niet meer dan één vlinderkast te plaatsen.

Vlinderkast

Op onderstaande afbeelding wordt de plek aangeduid waar de vlinderkast en insectenhotel aangebracht worden.

Locatie van de te plaatsen voorzieningen.

Er kunnen twee punten toegekend worden.

Nestkast voor vogels

In de bomen in het plangebied kunnen vogelkasten geplaatst worden. Geadviseerd wordt om één kast voor de pimpelmees en één kast voor de koolmees te plaatsen. Deze kasten kunnen ook door andere vogelsoorten benut worden. Om huismussen een nestplaats te bieden, kunnen huismussenkasten geplaatst worden, zowel op de gevel als in de gevel, middels inbouwkasten. Kasten aan de gevel van de woning geplaatst, het liefst onder de dakrand. Ook kan vogelschroot verhoogd worden geplaatst, zodat huismussen onder de onderste rij dakpannen kunnen nestelen. Geadviseerd wordt om minimaal vier nestplaatsen voor de huismussen te plaatsen.

Huismus kasten; type opbouwkast.

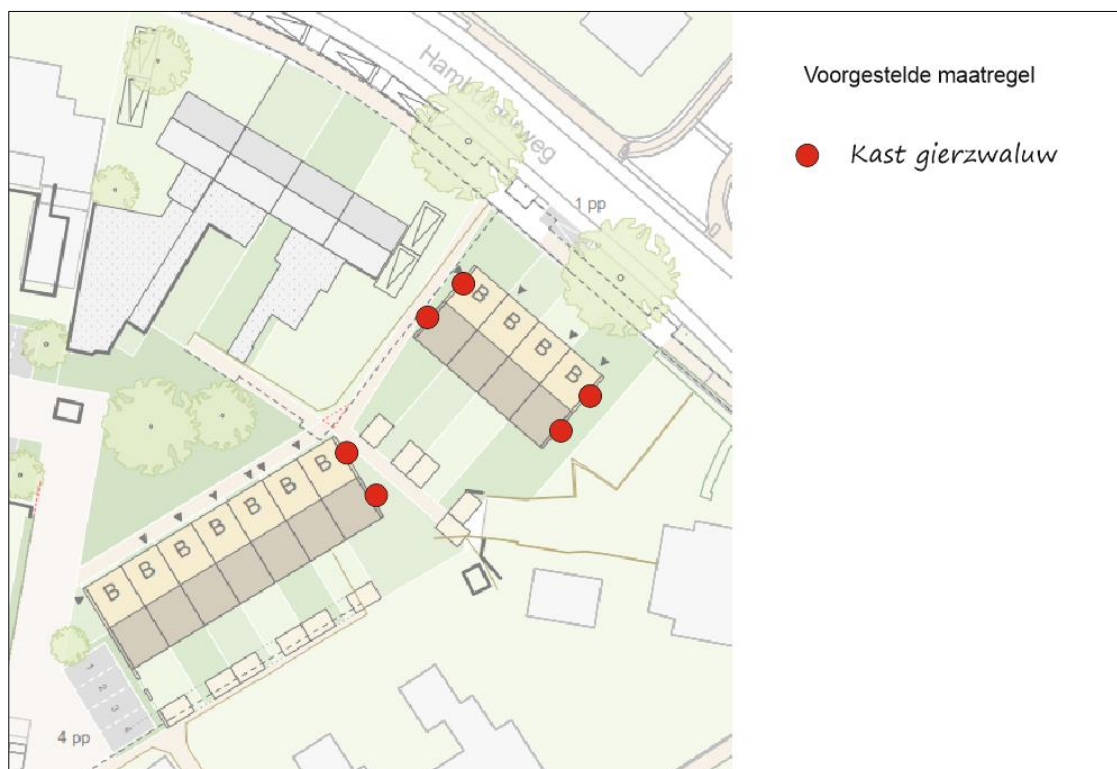
Ook kan gekozen worden zes nestkasten voor gierzwaluwen te plaatsen op- of in de buitengevel, bij voorkeur de zijgevel. Geadviseerd wordt zes ingemetselde gierzwaluwkasten te plaatsen (3x2 stuks).

Links: geschikte zijgevels voor gierzwaluwkast. Rechts: verbeelding van gierzwaluwkast.

Voorgestelde maatregelen

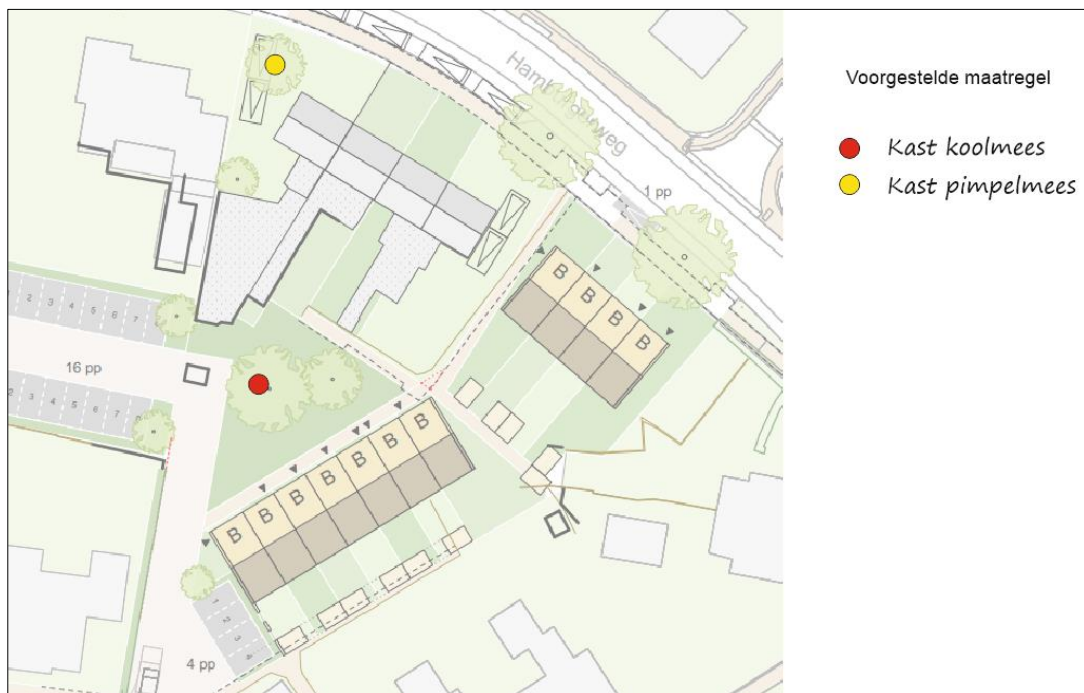
Er worden zes inmetselfkasten voor de gierzwaluw aangebracht (zie tekening onder).

Locatie van de te plaatsen voorzieningen.

Er kunnen zes punten toegekend worden.

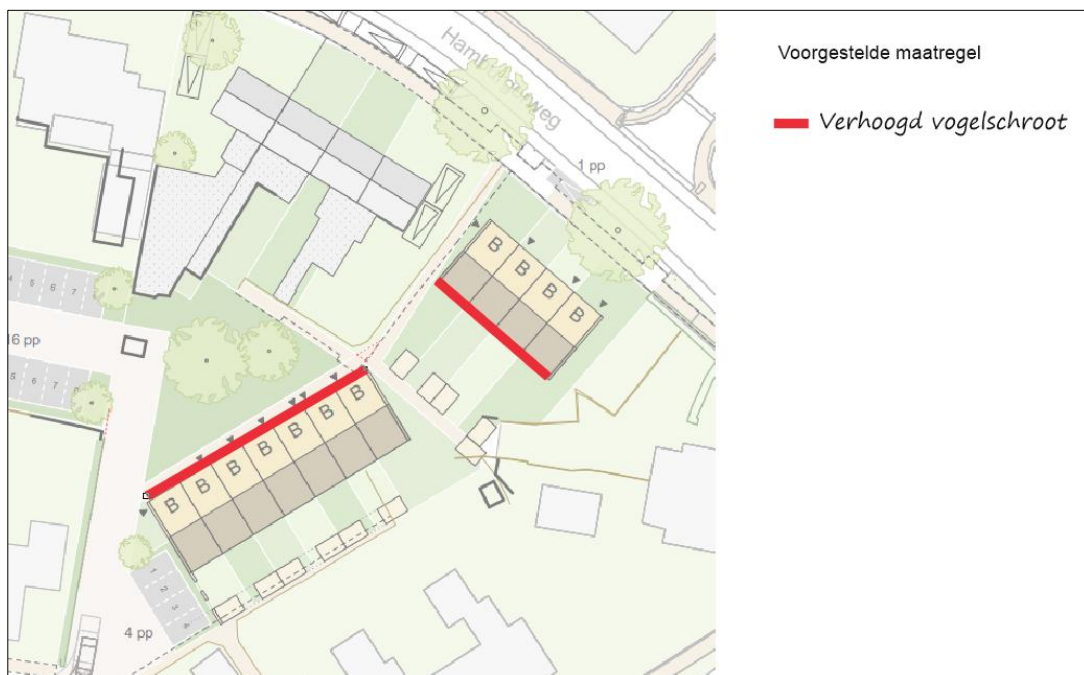
Er worden twee mezenestkasten geplaatst (zie tekening onder).

Locatie van de te plaatsen voorzieningen.

Er kunnen twee punten toegekend worden.

Er wordt verhoogd vogelschroot aangebracht op drie daken (zie tekening onder). Hiervoor wordt een puntentelling van punten per dakvlak aangehouden.

Locatie van de te plaatsen voorzieningen.

Er kunnen 9 punten toegekend worden.

Voedsel voor vogels

Een siertuin met gazon, bomen, struiken en heesters hebben vogels het hele jaar door voedsel te bieden. Geadviseerd wordt om niet alle gevallen bladeren weg te halen. Veel vogels vinden in de winterdag hun voedsel tussen bladeren op de grond. Mits de buitenruimte met het oog op het aanbieden van voedsel voor vogels wordt beheerd, voldoet het aan de gestelde eisen.

Er kan 1 punt worden toegekend.

Verblijfplaats voor vleermuizen

Door in iedere windrichting van de gebouwen minimaal twee open stootvoegen aan te brengen, of soortgelijke openingen in de buitengevel aan te brengen, wordt vleermuizen een verblijfplaats aangeboden die het hele jaar door geschikt is. Ook kunnen vleermuiskasten aan de buitenzijde van de gevel geplaatst worden. Dergelijke kasten zijn alleen geschikt als verblijfplaats in de zomer- en nazomer. Voor externe kasten wordt een kast van houtbeton geadviseerd (www.vivara.nl). Geadviseerd wordt om één kast in iedere windrichting aan het gebouw te plaatsen (4 kasten), maar de voorkeur gaat uit naar open stootvoegen of inbouwkasten (of combinatie van opbouwkasten en maatregelen in de muur).

Foto links: opbouw vleermuiskast. Deze kast wordt aan de buitenzijde van de gevel geplaatst. Foto rechts: inbouwkast voor een vleermuis.

Zie ook: <https://www.vleermuiskasten.nl/content/inbouwkasten>

Er worden vier opbouw of inbouwkasten aangebracht. Op onderstaande afbeelding worden de te plaatsen voorzieningen aangeduid.

Locatie van de te plaatsen voorzieningen.

Er kunnen 4 punten toegekend worden.

Rekening houden met vleermuizen d.m.v. verlichting

Door de gebouwen en de buitenruimte niet te verlichten, uitgezonderd verlichting welke naar beneden is gericht op maximaal 0,5 meter hoogte, wordt rekening gehouden met de functie van de tuin als foerageergebied.

Er kan 1 punt toegekend worden.

Rekening houden met kleine zoogdieren in de tuin

Een deel van de tuin bestaat uit struiken, heesters, gazon en in 25% van de tuin wordt het bladafval niet verwijderd. Op deze wijze wordt rekening gehouden met kleine zoogdieren in de tuin. Geadviseerd wordt een takkenhoop van 2 m³ aan te leggen in een stil hoekje van de tuin en hier jaarlijks nieuwe takken aan toe te voegen.

Er kan 1 punt toegekend worden.

4.3 Inrichting van de buitenruimte

Struiken

Er worden in de buitenruimte minimaal vijf vlinderstruiken geplant.

Vlinderstruik

Er kan 1 punt toegekend worden.

Takkenril

Er is in het plangebied ruimte om een takkenril aan te leggen van minimaal 5x1x1 m. in het groene hofje gelegd worden. Een takkenril vormt een rust- en verblijfplaats voor kleine zoogdieren, insecten en amfibieën. Een takkenril mag niet benut worden als 'klimtoestel' door kinderen en dient iedere 3-4 jaar hersteld te worden omdat takken weggroten.

Takkenril

Er kan 1 punt toegekend worden.

Groendak

De daken van de bergingen van de woningen lijken geschikt om ingericht te worden als groendak met sedum, grassen en kruiden (zie onder). Bij het ontwerp is rekening gehouden met een iets zwaardere dakbelasting.

Locaties met sedumdak.

Voorbeeld van een groendak.

Conclusie:

Voor een volledig grasdak met sedum, grassen en kruiden worden 2 punten toegekend. Omdat verschillende daken benut wordt als groen dak, wordt verondersteld dat 14 punten (7x2) toegekend worden

4.4 Voorzieningen voor dieren

Waterschaal voor vogels

Er kan een waterschaal voor vogels geplaatst worden. Geadviseerd wordt een robuuste waterschaal te plaatsen.

Er kan 1 punt toegekend worden.

4.5 Erfverharding

Hemelwaterinfiltratie

De erfverharding in het plangebied is in staat hemelwater te laten infiltreren. Met andere woorden, het hemelwater in het plangebied valt, wordt geïnfiltreerd in de bodem en niet afgevoerd via de riolering. Infiltratie wordt mogelijk gemaakt d.m.v. infiltratiekratten of een natuurlijke verlaging in het terrein (wadi).

Er kan 1 punt toegekend worden.

4.6 Conclusie

De bouw van de twee appartementengebouwen in het plangebied biedt veel verschillende mogelijkheden voor natuurinclusief bouwen, inclusief het natuurvriendelijk inrichten en beheren van de tuin rondom de gebouwen. Indien alle hierboven voorgestelde maatregelen uitgevoerd worden, mogen 43 punten toegekend worden.

maatregel	punt/object	aantal objecten	aantal punten
insectenhotel	1	1	1
vlinderkast	1	1	1
nestkast mezen	1	2	2
nestkast gierzwaluw	1	6	6
verhoogd vogelvide	3	3	9
kasten vleermuizen	1	4	4
rekening houden met vleermuizen	1	1	1
rekening houden met kleine zoogdieren	1	1	1
aanplant vlinderstruiken	1	1	1
takkenril	1	1	1
Groendak	7	2	14
waterschaal vogels	1	1	1
hemelwaterinfiltratie	1	1	1
totaal			43

Puntentelling van de voorgestelde maatregelen.